

Nr 195.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension m. m.; given Stockholms slott den 24 april 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels antaga närlagda förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension,

dels ock medgiva att — utöver vad i 17 § av förenämnda lag finnes stadgat i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension — i sådant hänseende även må få beräknas tid, under vilken tjänsteman vid statens vattenfallsverk innehaft tjänst hos Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907
angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Häri genom förordnas som följer:

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:
för manlig tjänst innehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och
trettiofem tjänstår;
för kvinnlig tjänst innehavare vid uppnådda sextio levnadsår och
trettio tjänstår;
dock att sådan rätt inträder:
a) för ämneslärarinna vid de allmänna läroverken, högre lärarinne-
seminariet, folkskoleseminarierna samt blindundervisningsanstalterna: vid
femtiofem levnads- och tjugufem tjänstår;
b) för yrkesinspektris: vid sextio levnads- och tjugu tjänstår;
c) för tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat
i Ostasien eller Brasilien minst fem år, samt för mästrelots och lots:
vid sextio levnads- och trettio tjänstår;
d) för provinsialläkare: vid sextiotvå levnads- och tjugu tjänstår;
e) för fyringenjör och verkmästare vid lotsstyrelsen, befälhavare
å lotsverkets ångfartyg Vega, å lotsverkets ångfartyg anställd maski-
nist och uppbördsman, å fyrskepp anställd fyrmästare eller reserv-
fyrmästare, fyrvaktare och befälhavare eller reservfyrvaktare, fyrvaktare
samt fyrbiträde, övermontör, stationsmästare, maskinist och montör samt
sluss-, bro-, kanal- och hamnvakter vid statens vattenfallsverk, betjante
vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare, de vid blind-

undervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

g) för tjänstemän vid statens vattenfallsverk, anställda såsom överingenjör vid kanalverk och driftingenjör vid kraftverk, för yrkesinspektör, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärinstitutet, Chalmers tekniska institut, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogshögskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lantbrukshållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

h) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka: vid sextiofem levnads- och trettio tre tjänstår;

i) för bevakningspersonalen vid fängvårdsanstalterna, lotskapten, lotslöjtnant, överlots, å fast fyr anställd fyrmästare, uppbördsfyrvaktare, fyrvaktare och fyrbiträde, postvaktbetjänte, följande till statens vattenfallsverk hörande tjänstemän, nämligen överingenjörsassistent, distriktsingenjör, kanalingenjör, kanalispektor, driftverkmästare, instrumentmakare, reparationsmästare, förman och maskinskötare, betjänte vid tullverkets lokalförvaltning, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under e) och g) särskilt angivna ävensom statsgeologer, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, tjänstemän och betjänte vid den lokala skogsförvaltningen, skogsingenjörer, biträdande skogsingenjörer och tillsyningsmän inom skogsvårdsområde, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt aktuarie, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

k) för chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse;

l) för byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

a) för innehavare av domarämbete vid fyllda sjuttio år eller, där han, efter att hava uppnått de i 5 § för rätt till hel pension stadgade levnads- och tjänstår, oavbrutet under sex månader på grund av sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjänstgöring oförmögen;

b) för annan tjänstinnehavare vid uppnående av den i 5 § stadgade levnadsålder, Konungen eller, där viss ämbetsmyndighet äger att från tjänsten avskeda, den myndighet obetaget att låta med avskedet anstå, därest och så länge tjänstinnehavaren prövas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år;

c) för tjänstinnehavare, som icke uppnått den i 5 § stadgade levnadsålder, där han, efter att under fem på varandra följande år i följd av sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen;

d) för tjänstinnehavare, som träffats av olycksfall i tjänsten, där olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga till tjänstgöring.

Befinnes tjänstinnehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urständsat att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänst-åligganden, och har sådan tjänstinnehavare tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst sextiofem år, eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka eller förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, uppnått en levnadsålder av minst sextio år, eller, där fråga är om tjänstinnehavare vid den lokala skogsförvaltningen, skogsingenjör, biträdande skogsingenjör, tillsyningsman inom skogsvårdsområde, betjante vid tullverkets lokalförvaltning eller de i 5 § i) omnämnda tjänstemän vid lotsverket, rikets allmänna kartverk, sjökarteverket och statens vattenfallsverk, uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, eller ock, där fråga är om yrkesinspektris, mästerlots eller lots, uppnått en levnadsålder av minst femtioåtta år, äge Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1916.

*Utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 april
1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med cheferna för civil- och jordbruksdepartementen anmälde chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten, uppkomna, härefter angivna frågor om ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Enligt i 5 § k) i pensionslagen infört stadgande har för chefen för medicinalstyrelsen rätt att komma i åtnjutande av hel pension in-trätt vid sextiosju levnadsår och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse.

Efter den förändrade organisation av medicinalstyrelsen, som trätt i tillämpning från och med den 1 januari 1915, tillsättes emellertid generaldirektören och chefen för styrelsen numera allenast på förord-

Uteslutande
ur pensions-
lagen av be-
stämmelse
rörande pen-
sion för
chefen för
medicinal-
styrelsen.

nande för viss tid, varjämte fastställtts särskilda bestämmelser angående hans pensionsrätt.

Då pensionslagen sålunda hädanefter icke äger tillämplighet å chefen för medicinalstyrelsen, torde den i 5 § k) av nämnda lag förekommande bestämmelsen rörande pension för ifrågavarande befattningshavare ur lagen uteslutas.

Pensions-
rätten för
vissa tjän-
stemän vid
statens
vattenfalls-
verk.

Jämte det Kungl. Maj:t den 15 augusti 1913 utfärdade lag om ändrad lydelse av 2, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension (Sv. förf.-saml. nr 188 år 1913), varigenom sistnämnda lag blev tillämplig jämväl å tjänstemän vid statens vattenfallsverk, förklarade Kungl. Maj:t genom nådigt brev samma dag, i överensstämmelse med riksdagens i skrivelse den 29 maj 1913 anmälda beslut, att — utöver vad i 17 § av förenämnda lag funnes stadgat i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension — i sådant hänseende även finge beräknas tid, under vilken tjänsteman vid statens vattenfallsverk innehaft tjänst hos nya Trollhätte kanalbolag eller bogseringsanstalten mellan Ströms kanal och Ivarslund.

Vidare har genom kungörelsen den 16 oktober 1914 angående ändrad lydelse av §§ 3, 4, 5, 12, 19 och 21 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens vattenfallsverk den 29 augusti 1913 (Sv. förf.-samling nr 263 år 1914) nämnda avlöningsreglemente på det sätt utvidgats, att i detsamma från och med den 1 januari 1915 upptagits följande kategorier av befattningshavare vid Södertälje kanalverk, nämligen kanalinspektör av 1:a graden, bokhållare av 2:a graden, förman av 1:a graden, förman av 2:a graden och vakt. Enär emellertid en del av ifrågavarande personal varit anställd vid Södertälje kanalverk icke endast från början av år 1913, då staten övertog kanalverket, utan även under längre eller kortare tid dessförinnan, då kanalverket ägdes av Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag, har därjämte genom berörda ändring av avlöningsreglementet i § 5 införts bestämmelse om att tjänsteman vid beräkning av tjänstålder för erhållande av avlöningsförhöjning bör tillgodoräknas den tid, som från hans tillträde till motsvarande befattning hos Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag förflutit intill den 1 januari 1915.

I anslutning härtill har vattenfallsstyrelsen i skrivelse den 18 november 1914 gjort framställning därom, att tjänsteman vid statens vattenfallsverk jämväl i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension måtte få räkna sig tillgodo tid, under vilken han innehaft tjänst hos Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag, i överensstämmelse

med vad som genom förenämnda nådiga brev av den 15 augusti 1913 medgivits beträffande anställning vid Nya Trollhätte kanalbolag eller bogseringsanstalten mellan Ströms kanal och Ivarslund.

Statskontoret har i infortrat utlåtande av den 5 december 1914 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att — utöver vad i 17 § av lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnhavares rätt till pension finnes stadgat i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension — i sådant hänseende även må få beräknas tid, under vilken tjänsteman vid statens vattenfallsverk innehaft tjänst hos Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag. Statskontoret.

Mot vad sålunda föreslagits har jag icke något att erinra. På sätt statskontoret angivit, lär emellertid riksdagens medgivande i ämnet böra utverkas. Departements-
chefen.

I enlighet med 1911 års riksdags beslut har i pensionslagen införts bestämmelse därom, att rätt för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet att komma i åtnjutande av hel pension skall inträda vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår; och samma pensionsålder är i överensstämmelse med riksdagens år 1914 fattade beslut i nämnda lag bestämd för lärare vid skogshögskolan. För avdelningsföreståndarna vid skogsförsöksanstalten, vilka sedan år 1913 äro ordinarie tjänstinnhavare och såsom sådana äga rätt till pension enligt pensionslagen, gälla åter nämnda lags allmänna bestämmelser, enligt vilka rätten till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår. Pensionsrät-
ten för avdel-
ningsförestån-
dare vid sta-
tens skogsför-
söksanstalt.

Sedan avdelningsföreståndarna vid statens skogsförsöksanstalt, under erinran om nämnda skillnad i pensionsbestämmelserna, hos styrelsen för skogshögskolan ock statens skogsförsöksanstalt gjort framställning om vidtagande av åtgärd i syfte att ernå likställighet i pensionshänseende mellan avdelningsföreståndarna vid berörda anstalt och förstnämnda kategorier av tjänstemän, har bemälda styrelse, som funnit framställningen värd beaktande, i en till Kungl. Maj:t ställd skrift hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att vidtaga sådan ändring i pensionslagens bestämmelser att bland tjänstinnhavare, vilkas rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår, måtte upptagas jämväl avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt.

Statskontoret har den 14 sistlidna januari avgivit infortrat utlå-

tande i ämnet och har därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot den gjorda framställningen.

För egen del anser jag mig jämväl kunna förorda framställningen i fråga. Bestämmelse i ämnet torde böra införas i § 5 mom. g) av pensionslagen.

**Pensionsrätt
för skogs-
ingenjör,
biträdande
skogsingen-
jör och till-
syningsman
inom skogs-
vårdsområde.**

I en till riksdagen den 12 sistlidna februari avlåten proposition, nr 71, angående avlöningsstat för skogsstatens ordinarie personal m. m., har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa medel till avlöning å ordinarie stat åt vissa nya kategorier av befattningshavare, skogsingenjörer, biträdande skogsingenjörer och tillsyningsmän inom skogsvårdsområden. Dessa befattningshavare, vilka icke skulle komma att inbegripas under den lokala skogsförvaltningen i egentlig mening, skulle hava till uppgift att öva tillsyn å vissa enskilda skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland.

Av det vid nämnda proposition fogade statsrådsprotokollet över jordbruksärenden framgår, att chefen för jordbruksdepartementet uttalat önskvärdheten av att i avseende å pensionsrätt nämnda skogsingenjörer likställdes med jägmästare och tillsyningsmännen med kronojägare.

Häremot torde icke något vara att erinra. För jägmästare och kronojägare, vilka inbegripas under de i 5 § i) av pensionslagen såsom »tjänstemän och betjänte vid den lokala skogsförvaltningen» betecknade kategorierna av befattningshavare, inträder pensionsrätten vid sextiofem levnadsår och trettiofem tjänstår. Bestämmelserna om här ifrågavarande nya befattningshavares pensionsrätt torde böra införas i nyssnämnda moment av 5 §. Likaså torde i 6 § böra införas stadgande om skyldighet för dylik befattningshavare, som befinnes vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urständsat att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden, att i likhet med jägmästare och kronojägare under vissa omständigheter avgå före uppnådd full pensionsålder.

De av mig förordade författningsändringarna torde böra träda i kraft den 1 januari 1916.

Sedan departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med ovan angivna grunder avfattat förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinhavarens rätt till pension, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att
dels antaga nämnda förslag,

dels ock medgiva att — utöver vad i 17 § av förenämnda lag finnes stadgat i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension — i sådant hänseende även må få beräknas tid, under vilken tjänsteman vid statens vattenfallsverk innehaft tjänst hos Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställda behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt. — — — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Albert Tondén.